

Idemo na tjelesni!

Piše: PETRA HUSAIN PUSTAJ

Cilj izložbe „Idemo na tjelesni!“ bio je naglasiti vrijednost nastave tjelesne i zdravstvene kulture i važnost njegova izvođenja za potpuni fizički, ali i psihički razvoj djece i mladih, a time i potrebu za izgradnjom školskih športskih dvorana i njihovim opremanjem potrebnim rekvizitima

Bogata je i zanimljiva povijest nastanka i razvoja nastave tjelesnog odgoja. Stoga se činilo sasvim prigodnim priču o tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi ispričati i sa širom javnosti podijeliti upravo povodom triju važnih obljetnica: 145. obljetnice uvođenja obavezne nastave tjelesne i zdravstvene kulture u hrvatske škole, 125. obljetnice obrazovanja za provođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture te 60. obljetnice osnivanja Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Ova kompleksna tema na izložbi „Idemo na tjelesni!“ održanoj u Hrvatskom školskom muzeju u Zagrebu od 14. lipnja do 22. rujna, bila je, kao i u katalogu koji ju nadopunjuje, predstavljena kroz šest tematskih cjelina koje obrađuju povijest i razvoj tjelesne i zdravstvene kulture kao nastavnog predmeta, počevši od prikaza samih početaka izvođenja nastave TZK-a.

Njih slijedi razvoj sustava i institucija za obrazovanje učitelja i profesora za potrebe izvođenja nastave,

od kojih posebno treba istaknuti Tečajeve za nastavnike održanih u razdoblju od šest godina i koji su različito trajali (1875., 1877., 1879., 1880.), zatim Tečaj za učitelje gimnastike 1894.–1896. kojeg je organizirao Franjo Bučar te osnivanje Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1959. godine.

Uspješno izvođenje nastave zdravstvene i tjelesne kulture, kao i održavanje njezina kontinuiteta, svojim su predanim radom i entuzijazmom doprinijeli i osigurali brojni pedagozi i nastavnici.

Tako je treća tema posvećena onim najznačajnijim školskim djelatnicima koji su živjeli i radili u drugoj polovici 19. i početku 20. stoljeća: Miroslavu Singeru, Franji-Františku Hochmanu, Franji Bučaru, Ivani Hirschmann, Mariji Fabković, Andriji Hajdinjaku, Stan-ku Gnjatoviću i Vladimiru Jankoviću.

Osim njihovih života predstavljeni su i njihovi radovi, kao i radovi drugih pedagoga i nastavnika, zatim razvoj metodičkih knjiga i udžbenika za nastavu TZK-a, odnosno svih važnijih monografskih i periodičnih izdanja. Radovi su tematski orijentirani na područje tjelesnog odgoja i većim dijelom sadrže metodička uputstva i opise vježbe.

Među njima su posebno zanimljivi Tjelovježba u pučkoj školi: naputak za učitelje, kako metodično mogu poučavati u prostih vježbah, u koliko se one u školi izvesti dadu (Andrija Hajdinjak, 1875.), Gimnastika za učitelje pučkih učionica i učiteljske pripravnike (A.S. L. ffler, 1879.), Tjelovježba u pučkoj školi (Franjo Hochman, 1884.), Povijest gimnastike (Franjo Bučar, 1908.) te Kratki izvadak iz historije gimnastike (Ivana Hirschmann, 1913.).

Nastava tjelesne i zdravstvene kulture uz sebe, od samih početaka, veže brojne školske športske aktivnosti,

Autori koncepcije izložbe bili su doc.dr.sc. Zrinko Čustonja, nositelj predmeta Povijest sporta na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu i Petra Husain Pustaj, kustosica Hrvatskog športskog muzeja. Autori vizualnog identiteta i likovnog oblikovanja bili su Bachrach&Krištofić

organizirane da opravdaju njegovo izvođenje i doprinesu njegovoj popularnosti. Prvo je takvo natjecanje bila I. Srednjoškolska gimnastička svečanost (1905.). Među najvećim i najpoznatijim su i Svečano otvorenje Srednjoškolskog igrališta (1935.), Gimnastrada (1957.), Jugoslavenske pionirske igre (1961.) i Sportske igre osnovnih i srednjih škola SR Hrvatske (1967.). Natjecanja su vremenom postala mjesta na kojima su se odabirali kvalitetni natjecatelji, od kojih su mnogi svoje karijere kasnije nastavili u nekim od športskih klubova. Posljednja tema, ujedno i zaključni dio izložbe, ističe važnost održavanja nastave tjelesnog odgoja te problematizira nedostatak školskih športskih dvorana, kao i njihovu lošu opremljenost.

Cilj izložbe je bio naglasiti vrijednost nastave tjelesne i zdravstvene kulture i važnost njegova izvođenja za potpuni fizički, ali i psihički razvoj djece i mladih, a time i potrebu za izgradnjom školskih športskih dvorana i njihovim opremanjem potrebnim rekvizitima.

Izložba je opremljena panoima, presnimkama fotografija i originalnim predmetima: rekvizitima i športskom opremom, dokumentima, foto-albumima, plakatima, knjigama i udžbenicima te jednom zastavom, dok cijelu priču objedinjuje multimedija, smještena u trima temama, na kojoj se prikazuju fotografije iz izloženih albuma, kratak film o jednom školskom danu čaka te usporedni prikaz fotografija odabranih dvorana iz vremena kada su bile sagrađene i onoga kako izgledaju danas.

Autori koncepcije izložbe bili su doc.dr.sc. Zrinko Čustonja, nositelj predmeta Povijest sporta na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu i Petra Husain Pustaj, kustosica Hrvatskog športskog muzeja. Autori vizualnog identiteta i likovnog oblikovanja bili su Bachrach&Krištofić.